

Slovstvene stvari.

Slovensko slovstvo v letu 1862.

Kakor že tri leta, naj tudi letos osnujem pregled našega slovstva v pretečenem letu, da se bo vidilo, kako napredujemo. Sicer bi bilo še marsikaj želeti, ali pri naših še dosti slabih okoliščinah in z obzirom na prejšnje leta se smemo s tem zadovoljiti, kar smo dobili. Učvrstil se je v minulem letu slovenski duh tako, da smemo sadú v prihodnosti upati.

a) Časopisov je izhajalo petero:

1. Novice; 20. tečaj, vrednih dr. Janez Bleiweis.
2. Zgodnja Danica; 15. tečaj, vrednik Luka Jeran.
3. Slovenski Prijatelj; 11. tečaj, vrednik Andrej Einšpieler.

4. Slovenski Glasnik; 5. tečaj, vrednik A. Janežič.
5. Učiteljski Tovarš; 2. tečaj, vrednik A. Praprotnik.

b) Cvetje iz domačih in tujih logov; izdajal Anton Janežič v Celovcu, je rodilo v devetih zvezkih lepega sadú, in sicer:

6. Vilem Tell; poslovenil po Schillerju Fr. Cegnar.
7. Babica, pripovedka iz kmečkega življenja od Božene Nemcove; poslovenil po českem izvoru France Cegnar.

8. Kriton od Platona; prevodil iz grščine J. Božič.

9. Apologija od Platona; prevodil iz grščine J. Božič.

10. Ksenofontovi spomini; prevodil iz grščine P. Ladislav Horvat.

c) Koledarstvo:

11. Koledar kmet. družbe v Gorici za leto 1862; poslovenil St. Kocijančič.

12. Velika pratika za leto 1863; vredil dr. Janez Bleiweis.

13. Domač koledar slovenski za leto 1863; 8. tečaj; spisal Peter Hicinger.

14. Koledarček družbe sv. Mohora za leto 1863; vredil Andrej Einšpieler.

15. Sloga za leto 1863, sestavil Miroslav Vilhar.

d) Muzikalno slovstvo. Nikjer ne napredujemo Slovenci tako veselo kakor v petju. Letos moremo ponosni gledati na lepo število novih pesem, ki se že orijo in razveseljujejo srca Slovincov po domačii, pa tudi ostale brate po širokem svetu slovanskem. Če bomo tako napredovali, bomo v malo letih opere popevali pri važniših besedah. Prišle so na svetlo te-le pesmi:

16. Pesmi Vilharjeve, 4. šestka.

17. Glasi slovenski za čveterospev, samospev in glasovir, sestavil Fr. Gerbic.

18. Vilharjeve pesmi; 5. šestka.

19. Slovenska grlica, 7. zvezek, sestavil Juri Fleišman.

21. Pesmi dr. Benjamina in dr. Gustava Ipavic-a.

22. Slovenkam; slovenske narodne pesmi za glasovir, op. 2. Davorin Jenko.

23. Prešernove pesmi, za petje in glasovir, složil Dav. Jenko.

24. Razun navedenih smo dobili letos še mnogo novih pesem, ki še niso natisnjene; na svetlo so pa prišle tri kompozicije Vilharjeve v koledarju, „Sloga“ in črna maša ranjkemu A. M. Slomšek-u, ki jo je prinesel „Učit. Tovarš.“

e) Različne dela.

25. Don Quixotte della blatna vas; spisal Cervantes mlajši.

26. Venec, 18 pesem Nečásek-u v spomin od gimnazijalne mladeži, na svetlo dal Anton Umek.

27. Slovenski jezik pa kranjska špraha; govor dr. Jan. Bleiweisa v ljubljanski čitavnici.

28. Slovenske Večernice, od družbe sv. Mohora, 5. zvezek.

29. Drobtinice za leto 1862; XVI. tečaj. Izdalo ravnateljstvo lavantiskega semenišča v Mariboru, vredil dr. J. Ulaga.

30. Slovenski Pravnik; 1. zvezek, spisal dr. Rad. Razlag.

31. Slovenske večernice, od družbe sv. Mohora, 6. zvezek.

32. Gospodove poti so čudne; pripovedka, poslovenil Leo Engelman.

33. Mali sadjorejec, spisal Mencinger.

34. Program ljublj. gimnazije je prinesel „Nekaj o toči“ spisal Mih. Wurner.

35. Program novomeške gimnazije „Slovenski genitiv“, spisal P. Ladislav Horvat.

36. Program ljubljanske realke: „Imena, znamenja in lastnosti kemiških prvin, spisal Peternel.

37. Slovenski so letopisi izšli v ljubljanski št. Jakobški šoli, v Kamnigoric, v Kropi, v Senožečah, v Črnomlju (podlaga vsakega nauka spisal J. Eržen), v Loki (dekliška šola).

38. Občna povestnica, spisal M. Verne (3 pôle).

39. Slovenska slovnica od Ant. Janežiča, I. del.

40. Bukve pobožnega obsežka (Djansko vodilo, sp. Tomaž Mraz; Kalvarija, sp. Jože Zupan; Večne resnice, Fil. Kafol; Pobožni otrok, Val. Lah; Sv. Anton puščavnik, Anton Pinter in še več drugih).

V Zagrebu.

A. K. Cestnikov.

Lepoznansko polje.

Slava in ljubezen.

Novela.

I.

Zapustivši Novo mesto prisopihaš, dragi bravec, memo podnožja razvalin starega mehovskega grada po strmih klancih na vrhunec visocih Gorjancov, kjer se ti nazaj ozerajočemu krasen pogled razgrinja pred tvojimi očmi. Al ta popis ni zdaj moj namen. Špustiva se toraj unkraj navzdol. Kmalo odpira se pred tabo nov svet, — zemlja, na kateri živijo bratje naši Belikrajnci, tesno združeni na levo tje z Žumberčani, na desno doli blizo Črnomlja pa z Marjedolci, hrabrimi vojaki slavnih Slunjskih graničarov. Zemlja ta ima mnogo važnega za jugoslovansko zgodovino našo; tudi sledeči povesti je dala snutek.

* *

O začetku viharnega našega stoletja živela je neka udova s sinom svojim, mladenčcem starim blizo sedemnajst let, v malem pa vrlo prijaznem in nekako prikitem selu takraj Kolpe, nekoliko ur od Severina v podnožji juliških planin. Mala grajščinica, v kateri je stanovala, in omenjeno selo, to je bilo vse, kar je prežalostni udovi ostalo po smrti srčnoljubljenega moža. Milo je tolažil še o zadnjih trenutkih življenja svojega solzijočo ženo, ter budil ji upanje na vsemogočnost in skrbljivost Onega, ki ohrani tudi črvčka v prahu zemlje; sinka pa je zaklinjal pri vsi svoji in materni ljubezni do njega: naj si prizadeva vkljub vsem mikavnostim in zapeljivostim življenja, da ostane vedno pravičen in pošten človek. Rajnki — imenujmo ga Kuljanič — bil je pred leti okrajni sodnik. Zastran poštenja in zlasti zastran pri-ljudnega in krotkega postopanja s priprostim narodom bil je od njega obče spoštovan in ljubljen; al to je bilo uzrok, da se je Kuljanič zameril mogočnemu plemstvu svojega okraja, katero je imelo pravico zbirati čast-nike županijske. Nekoliko let pred smrtjo svojo bil je